

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΓΛΩΣΣΑ, ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΠΟΙΚΙΛΙΑ, ΟΠΤΙΚΗ ΓΩΝΙΑ, ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ

Κείμενο

Παγκόσμια Ημέρα Μητρικής Γλώσσας: Η διαφύλαξη της σκέψης

Το παρακάτω διασκευασμένο κείμενο υπογράφεται από τον Γρηγόρη Χατζηλαμπρινό και δημοσιεύθηκε στον ιστότοπο <https://www.freeminds.gr> στις 9 Φεβρουαρίου 2021 με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Ελληνικής Γλώσσας. Αναφέρεται στους λόγους διαφύλαξης της μητρικής γλώσσας.

Σε όλη του τη ζωή ο άνθρωπος παλεύει, για να κατακτήσει τη γνώση, άλλος σε μεγαλύτερο και άλλος σε μικρότερο βαθμό. Πολλά από τα πράγματα που μάς περιβάλλουν παραμένουν άγνωστα για μεγάλο τμήμα του παγκόσμιου πληθυσμού και η άγνοια πολλές φορές μάς φέρνει σε αμηχανία, στην περίπτωση που δυσκολευόμαστε να κατανοήσουμε μια κοινωνική εκδήλωση πάσης φύσεως από έναν τόπο διαφορετικό από τον δικό μας.

[...] Όμως, εδώ υπάρχει ένα μεγάλο εμπόδιο, το οποίο ακούει στο όνομα γλωσσικός παράγων. Η γλώσσα, για την οποία έχουν δοθεί πάμπολλοι ορισμοί μέχρι σήμερα, παραμένει το βασικό εργαλείο επικοινωνίας και μετάδοσης της πληροφορίας μετά την εικόνα. Σε αντίθεση με τη δεύτερη, η πρώτη μπορεί να διασώσει την πληροφορία και να τη μεταφέρει, όπου υπάρχει ανάγκη και ενδιαφέρον, γρηγορότερα και πιο αξιόπιστα, διατηρώντας την για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα. [...]

Όμως, μέσα σε όλη αυτή την προσπάθεια της καθολικής συνεννόησης, στο μέτρο του δυνατού, οι γλωσσικές ιδιαιτερότητες των ανθρώπων παραμένουν αλώβητες¹. Η πολυγλωσσία μπορεί να κρίνεται σε πολλές περιπτώσεις απαραίτητη, όμως δεν παραγνωρίζεται το γεγονός ότι η γλώσσα με την οποία έχει ανατραφεί και

¹ αλώβητες: ακέραιες, αναλλοίωτες, σταθερές

μεγαλώσει ένας άνθρωπος, άσχετα από το πνευματικό του επίπεδο, παραμένει στο στόμα του, στο νου του και στην ψυχή του.

Η διαφύλαξη της μητρικής γλώσσας καθίσταται σημαντική για πολλούς και διάφορους λόγους. Αρχικά, ως επικοινωνιακό εργαλείο διευκολύνει την έκφραση της νόησης. Ενώ η δομή της μπορεί να είναι η ίδια, η μορφή της διαφέρει ανά τις ηπείρους, δημιουργώντας αυτό το ενδιαφέρον μωσαϊκό, το οποίο δίνει την ευκαιρία σε όλους τους ανθρώπους να διακηρύσσουν τη διαφορετικότητά τους, αρνούμενοι μια ανούσια ομοιομορφία. Είναι αυτή η μορφή η οποία ασκεί μια ιδιαίτερη γοητεία στον άνθρωπο, αποκαλύπτοντάς του την ευελιξία της σκέψης και την ποικιλία που κατακλύζει το περιβάλλον του.

Η διαφύλαξη των πολιτισμικών αγαθών μέσω της γλώσσας είναι επίσης μια σημαντικότερη παράμετρος της διατήρησης της μητρικής γλώσσας, καθώς αυτή, στην περίπτωση που δεν έχει γίνει κάποια καταγραφή της και κατά συνέπεια μένουν άγνωστα όσα αυτή αντιπροσωπεύει, οδηγείται στη λησμονιά και θανατώνει έτσι ένα μέρος του κόσμου.

[...] Πέραν τούτου, η μητρική μας γλώσσα μάς χαρίζει μια άτυπη ταυτότητα, έναν πνευματικό χώρο και δεσμούς που κανείς δεν έχει το δικαίωμα να αποκόψει. Δεν είναι τυχαίο το ότι, σε διαλεκτικό πλαίσιο, διατηρούνται πολλοί σύλλογοι προς διάσωση και προς διάδοση των Ποντιακών, των Τσακώνικων, των Βλάχικων και άλλων διαλέκτων. Το μόνο που μας μένει να πράξουμε είναι να την προστατέψουμε, με στόχο τη διατήρηση των θεμελίων της ψυχής μας, διότι, εάν αυτά παραμείνουν σαθρά, δεν υπάρχει ελπίδα για την ανθρωπότητα.

ΘΕΜΑ 2β

Να σε απασχολήσει αν ο συγγραφέας διατυπώνει τις απόψεις του στη μεγαλύτερη έκταση του κειμένου με βεβαιότητα, πιθανότητα ή ηθική αναγκαιότητα (μονάδες 4).
Να δώσεις δύο αντιπροσωπευτικά παραδείγματα της ρηματικής έγκλισης που χρησιμοποιεί, για να πετύχει τον τρόπο εκφοράς του νοήματος που θεωρείς επικρατέστερο (μονάδες 6).

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ 3

Με αφορμή το παραπάνω κείμενο αποφασίζεις να γράψεις ένα άρθρο 250-300 λέξεων για το ηλεκτρονικό περιοδικό του σχολείου σου. Σε αυτό να εκθέσεις τεκμηριωμένα την άποψή σου για την ανάγκη διατήρησης της μητρικής γλώσσας, αλλά και των διαλεκτικών της μορφών που σώζονται σήμερα.

Μονάδες 40